Nové Sučianske zvesti 2

NOVINY OBCE SUČANY 2021

www.sucany.sk

NEPREDAJNÉ • XXVII. ROČNÍK • JÚN 2021

UDIALO SA

Informácie o rekonštrukcii ciest a chodníkov

Informácie o optickej sieti

Informácie o testovaní

Naše farnosti

Vyhodnotenie súťaže R. Morica

Dni zeme

Drobné projekty

ZŠ a MŠ

Nové kvetináče na námestí

Hojdačka a posedenie na Skale

Letné kino Sučany

Obecný úrad Sučany

Vás pozýva na premietanie filmov na budove RKD, premietať sa bude v mesiaci júl a august 2021 /prioritne piatky/

2.7.2021	Román pre pokročilých,	komédia, Česko,2019, 95 min.
9.7.2021	Ženská pomsta,	komédia, Česko, 2020, 88 min.
16.7.2021	100 VECÍ, komédia,	Nemecko,2018 111min.
23.7.2021	Dve nevesty a jedna svadba,	komédia, Česko, 2018, 89 min.
30.7.2021	Samec,	komédia, USA, 2009, 93min.
6.8.2021	Aliby na mieru,	komédia, Francúzsko,2017, 90min.
13.8.2021	Takmer dokonalé tajomstvá,	komédia, Nemecko, 2019,120min.
20.8.2021	Cez prsty,	komédia, Česko, 2019,101min.
27.8. 2021	Vezmi si ma, kámoš ,	komédia, Francúzsko, 2017, 92min.

Rekonštrukcia chodníkov

Chodník na ceste I/18 od ulice 1. mája po rázcestie k domu smútku sa stal realitou. K realizácii chodníka na ulici Hlavná pristúpila obec z dôvodu rozkopávky a uloženia optickej siete spoločnosťou Slovak Telekom a zvýšenia bezpečnosti chodcov pohybujúcich sa po nej. Ide o komunikáciu, kde je najvyššia intenzita cestnej premávky a skutočnosť, že po chodníku chodia občania z ulice Hlavná a 1.mája, vyžadujú existenciu kvalitného chodníka. Vzhľadom k tomu, že na uvedenom úseku sa nachádza vodovodné potrubie, vedenie obce sa rozhodlo vybudovať chodník v plnom profile zo zámkovej dlažby. Celková dĺžka chodníka je 280m. Obecný úrad intenzívne pripravoval uvedenú investíciu od konca roku 2020, kedy sme sa dohodli s Telekomom o prenesení dĺžok opráv výkopov z ulíc Hlavnej, Generála Svobodu, Sološenkova, J. Kostru a Sokolská na chodník na ulici Pionierska, (južná strana) ktorú nám Telekom zaasfaltoval v plnom profile.

Rekonštrukcia chodníkov na uliciach Generála Svobodu, Sološenkova, J. Kostru a Sokolská je o krok bližšie k realizácii. Obec zabezpečila podklady pre vyhlásenie verejného obstarávania a v najbližšej dobe spustí súťaž na zhotoviteľa, a ak sa nebude zbytočne naťahovať realizácia stavebných prác, ukončenie plánujeme už toto leto. Pokračovanie rekonštrukcie chodníkov plánujeme v ďalších etapách po realizácii optickej siete na ul. Štúrova, Langsfeldova, Stará hradská a 29. augusta, ktoré tiež samospráva plánuje zrealizovať v tomto roku.

Martin Rybár, starosta obce

Zrekonštruovaný chodník na ulici Hlavná
Foto: C. Pročka

Informácie k optickej sieti

Slovak Telekom, a.s. ako investor líniovej stavby pokračuje v realizácii telekomunikačnej siete – v rekonštrukcii existujúcich rozvodov a v budovaní nových moderných optických sietí v obci Sučany.

Od 15.03.2021 bola na miestnych komunikáciách na území obce Sučany zahájená ďalšia etapa stavebných prác. Pokládka optických káblov sa týka nasledovných ulíc : **Hlavná, Kollárova, Komenského, Jilemnického, Pionierska, Železničná, Sološenkova, Jána Kostru, Ing. Kožucha, Generála Svobodu, Sokolská, Vrútocká cesta** tak, aby v minimálnej miere obmedzovala dopravu, ako aj kvalitu života občanov. V čase, keď píšem tieto riadky, dochádza k zhutňovaniu výkopov po uložení chráničiek, úprave terénu v zatrávnených častiach a finálnej úprave povrchu chodníkov (Hlavná, Pionierska). Súčasne prebieha rozkopávka na chodníkoch **29. augusta a Jánošíkova**, kde sa Slovak Telekom ospravedlňuje občanom za oneskorenie realizačných prác (zahájených ešte v roku 2020) z dôvodu oneskorených dodávok materiálu a výmeny realizačných dodávateľov. Predpoklad ukončenia a spustenia optickej siete do prevádzky v týchto častiach je začiatok júla 2021. Termín spustenia môže byť zmenený v dôsledku nepriaznivého počasia alebo následkom spomalenia prác. V rámci výkopových prác a možnosti riešenia pripojenia objektov v závislosti od konkrétnych priestorových možností, dochádza k menším nepríjemnostiam ako napríklad: súbeh výkopu s iným nepredpokladaným vedením, prekážky v trase výkopu (staré betónové základy). Konečnú terénnu úpravu vo verejne prístupnej časti medzi cestou, komunikáciou a predzáhradkou resp. chodníkom sa snažíme riešiť priebežne v spolupráci s investorom.

Realizácia poslednej časti je plánovaná do konca júna 2021 na uliciach: **Dukelských hrdinov, Štúrova, Hodžova, Hviezdoslavova, Langsfeldova, časť Hlavná, Hurbanova, SNP a Stará hradská.** Stavebné práce budú uskutočnené rozkopaním a pretlakom popod miestne komunikácie, cesty, spevnené a nespevnené verejné priestranstvá s čiastočným obmedzením dopravy a použitím dočasného dopravného značenia.

Prosíme obyvateľov dotknutých ulíc o ústretovosť a trpezlivosť. Realizácia stavebných prác si síce dočasne vyžiada zníženie komfortu bývania, no vo finále celá investícia zvýši kvalitu pripojenia na internet pre domácnosti v našej obci. Obecný úrad sa vynasnaží skoordinovať spätné úpravy po rozkopávkach tak, aby sa kvalita povrchu chodníkov nezhoršila, ale naopak, kde to bude možné zvýšila.

Pri realizácii hlavného rozvodu optickej siete bude v súlade s projektom realizovaná aj **bezplatná príprava na prípojku k Vášmu domu (za plot), bez potreby reálneho pripojenia k sieti Telekomu, t.j. so spoločnosťou Telekom nemusíte uzatvárať zmluvu o pripojení. Prípravu na prípojku už budete mať zadarmo zriadenú - buď privedenú za plot, alebo k vášmu domu, podľa vašej požiadavky.** Zároveň sa tým predíde narušeniu opravených chodníkov v budúcnosti. Pokiaľ chcete požiadať spol. Telekom o iné miesto realizácie prípravy na prípojku, obráťte sa na stavebný dozor spol. Telekom, kontaktná osoba Ing. Tomčány 0901 714 151. Pre upresnenie: Ing. Tomčány neposkytuje informácie o zmluvnom pripojení k optickej sieti.

Touto cestou, by som vám chcel poďakovať za pochopenie pri realizácii výkopových prác optickej siete v našej obci.

Martin Rybár, starosta obce
Foto: C. Pročka

Kladenie optického kábla na ulici Komenského

Testovanie v obci končí

má menej ako 5.000 obyvateľov. Z tohto dôvodu sa obec podujala zabezpečiť testovanie s vlastnými silami. Od januára tohto roka obec zabezpečovala pre svojich obyvateľov testovanie na Covid-19 antigénovými testami. V januári bolo testovanie realizované ako súčasť plošného testovania na území celého Slovenska, neskôr (od februára) začal platiť Covid automat, z ktorého vyplývala pre našich občanov povinnosť preukazovania sa najviac 7 dní starým negatívnym antigénovým alebo PCR testom vzhľadom na stupeň varovania. Vzhľadom na vtedajšiu nedostupnosť mobilných odberových miest (MOM) ako aj na snahu o zníženie mobility obyvateľov sa vedenie obce snažilo zabezpečiť dostupnosť testovania pre svojich obyvateľov priamo v obci Sučany. Ministerstvu zdravotníctva bola adresovaná žiadosť o zriadenie MOM v obci Sučany, ktorú však MZ SR zamietlo z dôvodu, že obec Sučany

Tieto vety píšem po aktuálnej informácii z Okresného úradu Martin - odboru krízového riadenia, ktorý ma informoval o skutočnosti, že obciam od 10.05.2021 už nebudú preplácané náklady na testovanie občanov antigénovými testami. Z uvedeného dôvodu sa vedenie obce rozhodlo nepokračovať s testovaním na ochorenie COVID 19.

Dovoľte mi, aby som vás v krátkosti informoval o výsledkoch testovania v roku 2021. Prvé kolo testovania v roku 2021 sme začali 22.-24.1.2021 a následne sme pokračovali v štrnástich víkendových kolách testovania až do 8.5.2021. Celkovo otestovaných občanov na odbernom mieste v Sučanoch za uvedené obdobie bolo 16 993 občanov z toho 81 pozitívnych (viď. graf testovania). Náklady spojené so zabezpečením celoplošného testovania si obec uplatnila cez odbor krízového riadenia Okresného úradu Martin a boli nám uhradené do dvoch týždňov od ich uplatnenia. Chcel by som sa týmto poďakovať aj odboru krízového riadenia Okresného úradu Martin za skvelú spoluprácu.

Pevne verím, že hlavné ciele, a to zabezpečiť občanom možnosť otestovať sa v našej obci a identifikovať v krátkom čase čo najviac nositeľov vírusu, sa nám podarilo naplniť.

Cennou pomocou pri predchádzaní ochoreniu Covid-19 bol dar 500 ks respirátorov od poslanca OZ, MUDr. Richarda Koyša, ktoré obec rozdala pracovníkom miestnych prevádzok a v materskej a základnej škole. Takisto nás veľmi potešil dar 10.000 ks rúšok od DHZO, ktoré boli pri testovaní rozdávané všetkým obyvateľom obce. Z testovania si v marci každý obyvateľ obce nad 65 r. taktiež odniesol aj 1 ks respirátora.

Chcem sa poďakovať všetkým zdravotníkom, administratívnym pracovníkom a hasičom, ktorí pomáhali pri testovaniach v našej obci. Preukázali odvahu, ochotu a veľkú obetavosť, pripravenosť na okamžité riešenie náročných problémov.

Zároveň, by som sa chcel poďakovať aj občanom, ktorí sa testovania zúčastnili a tým zabránili, alebo aspoň spomalili šírenie zákerného ochorenia.

Veľká vďaka patrí taktiež tým ľuďom, ktorí sa snažili spríjemniť testujúcim ich prácu, a to aj prostredníctvom vynikajúcich tort a iných pochutín.

Martin Rybár, starosta obce

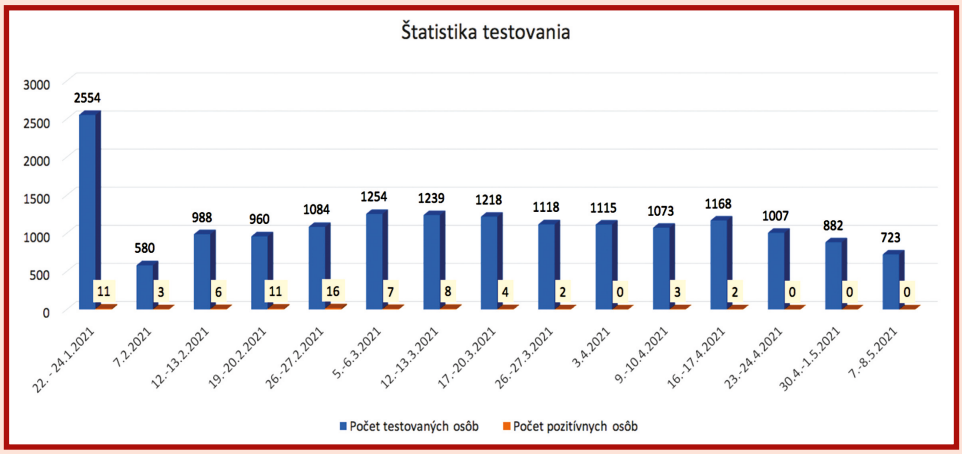

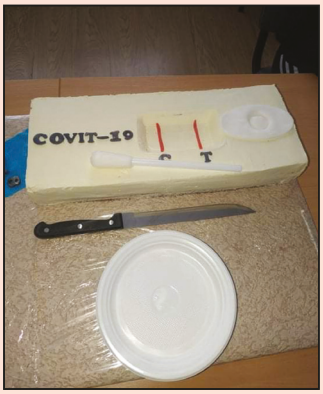

Obec Sučany poskytuje nasledovnú pomoc pre občanov s trvalým pobytom v obci Sučany pozitívnych na ochorenie Covid -19 alebo v karanténe

Poskytnutie finančnej pomoci na nákup oxymetrov pre osoby pozitívne na ochorenie Covid -19

Finančný príspevok vo výške 5,- Eur na nákup oxymetrov z Lekárne Eva v Sučanoch s momentálnou ponukou[1]:

- BEURER PO 35 (výrobca: Brell Nemecko) cena: 47,55 € s DPH
- FAZZINI PC 60 (výrobca: Fazzini Nemecko) cena: 62,19 € s DPH
- pulzný oxymeter s baterkami (krajina pôvodu: Čína) cena: 21,40 € s DPH.

Príspevok bude poskytovaný na obecnom úrade po predložení pokladničného bločku za oxymeter a pozitívneho testu nie staršieho ako 14 dní od jeho kúpy.

Vypožičanie pulzného oxymetra pre osoby pozitívne na ochorenie Covid -19

Oxymetre (do vyčerpania zásob) sú k dispozícii na Obecnom úrade na sociálnom referáte (t.č. 043/4241020, +421910929305) si môže prísť vyzdvihnúť osoba poverená občanom chorým na Covid – 19.

[1] ponuka sa môže meniť, pre bližšie info zavolajte do lekárne na t.č. 043 / 429 09 28

Donáška potravín, liekov a drogérie pre osoby v karanténe

Občania, ktorí musia dodržiavať karanténu a ktorí sú na túto službu odkázaní, môžu využiť pomoc obce na zabezpečenie základných životných potrieb: nákup základných potravín, liekov a drogérie. Kontaktujte nás na t.č. 043/4270923 (po-pia od 7.00h do 15.00h) alebo na e-mail: kc1@sucany.sk. Na linke nahláste svoje meno, adresu, číslo domu, resp. bytu, poschodie. Uveďte tiež, kedy a na ktorom odberovom mieste Vám testom potvrdili pozitivitu na COVID-19.
Informujte nás, prosím, o prípadnej potravinovej alergii či intolerancii. Za nákup zaplatíte až po doručení na základe pokladničného bloku, suma za tašku bude v cene nákupu. Platba je možná iba v hotovosti. Peniaze nedávajte nikomu vopred, zamestnanci obecného úradu sa preukážu potvrdením.
Nákup si zorganizujte na viac dní vopred, aby sme efektívne poskytli službu čo najväčšiemu počtu ľudí. Potraviny nakupujeme v miestnych obchodoch, výber konkrétnych značiek výrobkov v obchodnej prevádzke je na uvážení nakupujúcich zamestnancov obecného úradu.

Vážení občania, čitatelia!

Obecná knižnica, ktorá sa nachádza v ZŠ SNP v Sučanoch prechádza zmenami. Obec pristúpila k revízii knižného fondu, nakoľko fond je už starý a poškodený, nebol vyradený celé desaťročia. Následne sa budeme snažiť obnoviť knižný fond novými, zaujímavými titulmi, podľa finančných možností. Nastala aj zmena pracovníka knižnice. Naša snaha je obecnú knižnicu zdigitalizovať, prejsť na nový systém fungovania knižnice. Obraciame sa na vás s prosbou o vrátenie všetkých kníh, ktoré máte doma a nestihli ste ich vrátiť, alebo nemohli kvôli pandémii.
Prosíme o trpezlivosť, priebežne vás budeme informovať o fungovaní knižnice a znovuotvorení pre čitateľov.

autor: K. Miháliková

Vážení spoluobčania,

práve prebieha asistované sčítanie všetkých obyvateľov /od 1.4.do 31.10.2021/, ktorí sa nemohli sčítať sami elektronicky. Splňte si svoju povinnosť a sčítajte sa na kontaktnom mieste v obci na obecnom úrade, alebo požiadajte mobilného asistenta na telefónnom čísle 043/4241017, alebo 0907557660.

K 31.03.2021 sa skončilo sčítanie obyvateľov. Sčítalo sa 91,97 % to je 4421 obyvateľov, ostáva nám nesčítaných 8,03 % to je cca 350 obyvateľov.

Tajana Podhorská

Výsledok hospodárenia obce Sučany za rok 2020

Na svojom zasadnutí dňa 20.4.2021 obecné zastupiteľstvo prerokovalo záverečný účet obce Sučany za rok 2020 a celoročné hospodárenie obce za rok 2020. Obec v r. 2020 hospodárila s celkovým prebytkom rozpočtového hospodárenia (zisteným v zmysle § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy) vo výške 513 227,14 €. Prebytok hospodárenia vo výške 513 227,14 € bol odvedený do rezervného fondu obce.
Obecné zastupiteľstvo schválilo použitie prebytku hospodárenia vo výške 336 000,00 Eur, a to na údržbu miestnych komunikácií v sume 270 000,00 Eur, na rekonštrukciu ulice Dukelských hrdinov v sume 60 000,00 Eur a na navýšenie nákladov na rekonštrukcia soc. zariadení v MŠ Zvonček o sumu 6 000,00 Eur.
V súlade so stanoviskom hlavného kontrolóra k záverečnému účtu, schválilo obecné zastupiteľstva záverečný účet obce Sučany za rok 2020 bez výhrad.

Text: Mgr. Eva Belicová

Začiatkom apríla obec začala s rekonštrukciou okolia domu smútku. Realizovala sa výmena asfaltového podkladu za zámkovú dlažbu a rozšírili sa prístupové chodníky v okolí objektu.

Keď dvere kostola zostali zavreté...

Pri obmedzeniach počas pandémie, ktoré neobišli ani našu cirkev, mi napadá známy výrok: *Keď sa jedny dvere zatvoria, otvoria sa nové*. Dvere na našom chráme zostali zavreté veľkú časť roka 2020 a aj prvej polovice roka 2021. Pri tejto novej skúsenosti, sme hľadali rôzne možnosti ako ostať v kontakte s bratmi a sestrami z cirkevného zboru a zároveň sa aspoň na diaľku spoločne posilňovať Božím slovom. Za pomoci niekoľko mimoriadne ochotných sestier sme od začiatku začali distribuovať Nedeľné listy, na ktorých bol prepísaný nedeľný príhovor s modlitbou ako aj potrebné informácie o možnostiach duchovného posilnenia v médiách. Týždenne sme tlačili a distribuovali aj po našich fíliách okolo 600 listov. Okrem tejto formy, ktorú oceňovali najmä naši seniori, sme sa snažili fungovať aj online. Išlo zväčša o video príhovory alebo online pobožnosti z kostola alebo z fary, ktoré boli zavesené na FB stránke cirkevného zboru a zároveň rozposielané v hromadnom maily. Okrem nedeľných pobožností sme začali fungovať aj v podcastovom formáte, v ktorom nechýbali zvukové záznamy nedeľných kázní a príhovor na zborovom podcaste ECAV Sučany. S postupným uvoľnením sme okrem tradičných služieb Božích o 9:45 pridali kvôli obmedzenej kapacite aj skoršie o 8:30. Sme vďační Pánu Bohu za jeho pomoc v tejto, nie len pre cirkev neobvyklej dobe, sme vďační za potrebnú skúsenosť ako aj za všetky nové podnety a možnosti, ktoré sa nám otvorili. Obzvlášť sme vďační za všetkých bratov a sestry, ktorí počas pandémie prakticky mysleli na tých, ktorí zostali sami a potrebovali pomoc a povzbudenie. Modlíme sa, aby sa situácia na Slovensku ako aj na celom svete naďalej zlepšovala. Veríme, že letný čas bude pre nás a náš cirkevný zbor občerstvujúcim časom, v ktorom budeme môcť spoločne načerpať a tešiť sa z toho, že sa uvidíme s mnohými po dlhšej dobe tvárou v tvár.

Daniel Beňuch, zborový farár CZ ECAV Sučany

Sväté omše počas pandémie

Už vyše roka sa všetci celosvetovo boríme s pandémiou Covid-19, ktorá zasiahla snáď všetky oblasti spoločenského aj duchovného života. Naše aktivity boli - a ešte sčasti aj sú – obmedzené. Od 1. januára 2021 boli pozastavené verejné slávenia sv. omší a tak mnohí hľadali možnosť, ako zostať svojim veriacim na blízku. Našej sučianskej farnosti bola ponúknutá možnosť vysielať priame prenosy sv. omší z nášho rímskokatolíckeho farského kostola Nanebovzatia Panny Márie. Od štvrtej pôstnej nedele 14. marca 2021 až do 3. veľkonočnej nedele 2021, mohli veriaci zo Sučian, ale aj z iných častí Slovenska a sveta ↑↑ sledovať sv. omše online, vďaka zanietenej ochote a možnostiam Mareka Celeca z Kláštora pod Znievom, ktorý študuje na Katedre filmovej dokumentárnej tvorby v Banskej Bystrici. Vďaka nemu sme mohli vysielať aj slávenie posvätného trojdnia, Veľkonočnej nedele a Veľkonočného pondelka. Spolu s mládežou sme pripravili aj vysielanú krížovú cestu z jedinej Kalvárie v Turci, z Kláštora pod Znievom. Bolo (a stále je) možné sledovať ju, aj spolu so všetkými vysielanými sv. omšami na farskom internetovom YouTube kanáli farnosti Sučany.

Od 19. apríla 2021 sa postupne začali uvoľňovať opatrenia a tak sme sa mohli vrátiť – hoci s obmedzeniami – k sláveniu sv. omší za účasti verejnosti. Nedeľné sv. omše sme tak, ako aj minulý rok, slávili v Božej prírode – vo farskej záhrade.

Ďakujem všetkým, ktorí sa postarali o to, že sme mohli vysielať naživo z nášho farského kostola. Najmä Marekovi Celecovi z Kláštora pod Znievom, Petrovi Belicovi ml., ako aj všetkým (organistovi, miništrantom, lektorom, kvetinárkam), ktorí ochotne pomohli a poslúžili pri týchto sláveniach, aby mohli vyzerať čo najdôstojnejšie. Každého osobitne nech za to odmení Nebeský Otec hojným požehnaním a nech je to všetko na väčšiu Božiu česť a slávu.

Pavol Pečko, rímskokatolícky farár

Krížová cesta v Kláštore pod Znievom

Sv. omša v altánku

Čo máme nové v materskej škole?

Prišla jar a s ňou pribudlo v areáli materskej školy nové prekvapenie pre deti: drevená dvojveža so šmýkačkou, lavičky, pieskovisko, pružinové hojdačky, preklápacia hojdačka, hrazda.

Prvky ihriska sú zhotovené z kvalitného materiálu a spĺňajú všetky bezpečnostné normy verejných a školských ihrísk stanovené zákonom. Finančné prostriedky na zakúpenie: pružinovej hojdačky líška, pružinovej hojdačky motorka, hrazda, pružinovej hojdačky ECO, prevažovacej hojdačky ECO, pieskoviska s plastovým krytom v sume 3 438€ € sme získali z obce, z dotácie na predškolákov. Financie na zakúpenie drevenej veže so šmýkačkou, 6 ks lavičiek v sume 4 656 € + preprava, osadenie, montáž v sume 1 176€ sme získali z Rodičovského združenia, z príspevkov rodičov a z príspevkov 2% z daní. Celková hodnota, ktorá sa investovala do nových herných zariadení, vybavenia detského ihriska je 9 270 €. Veríme, že deti budú spokojné a nové preliezky im prinesú veľa radosti

Ďakujeme za spoluprácu pri revitalizácii školskej záhrady materskej školy nášmu zriaďovateľovi , všetkým rodičom a darcom, ktorí v minulých rokoch a v tomto školskom roku finančne prispeli príspevkom na účet Rodičovského združenia. Ešte raz Ď A K U J E M E.

Vo februári 2021 sme sa zapojili do projektu nadácie KIA - Šport v regióne 2021. Projekt je zameraný na rozvoj športu v Žilinskom kraji. Veľmi nás potešilo, že náš projekt s názvom Pohybom ku zdraviu uspel a ešte v tomto roku pribudne v areáli záhrady materskej školy ďalší nový herný prvok Domček so šmýkačkou. Nadácia KIA prispeje

Nadácia

sumou 4 000 € a obec sumou 494 €.
Výbornou správou pre nás je, že v tomto roku sa chystá aj realizácia dopravného ihriska. Nevyužitá asfaltová plocha v areáli materskej školy sa zmení na dopravné ihrisko. Spoločnosť BESICO a Dynamik nám zrealizuje dopravné ihrisko ako sponzorský dar v celkovej hodnote 3 730 €.
Počas letných prázdnin bude v materskej škole v budove A prebiehať rekonštrukcia dvoch sociálnych zariadení. Podľa naplánovaných prác bude prispôsobené aj zatvorenie materskej školy počas letných prázdnin. Rodičov budeme včas informovať.
Steny školskej jedálne v materskej škole zdobia namaľované pestrofarebné obrázky rozprávkových postavičiek. Výtvarné prevedenie pána Jaroslava Skrisu vyčarovalo úsmev na nejednej detskej tváričke. Deti spoznali kamarátov z rozprávok : Krtka, Ferda Mravca, Mášu, Mimoňov.... Deťom rozprávkové postavičky spríjemnia pobyt v školskej jedálni a budú im robiť spoločnosť pri stravovaní. Ďakujeme.

Mgr. Andrea Krčulová
riaditeľka MŠ

Prekvapenie pre deti – nové šmýkačky a hojdačky

Rozprávkoví kamaráti v školskej jedálni

Už si čítam z Čítanky LIPKA

Dnes bol pre žiakov 1. A triedy veľký deň. V knižnici si prevzali nové Čítanky LIPKA. Nebolo to však jednoduché. Najskôr sa museli popasovať s kvízom, v ktorom boli úlohy zamerané na čítanie s porozumením. Úlohy zvládli výborne, keďže v triede je veľa superčitateľov a Šlabikár LIPKA nie je jedinou knihou, ktorú viacerí žiaci prečítali. Teší nás, že v škole nám vyrastajú noví usilovní čitatelia.

Karneval v 1.A
Aj v tejto ťažkej dobe si vedeli prváci spríjemniť deň a urobiť si ho veselším. Jedno pondelkové ráno namiesto pani učiteľky Szabovej prišla lesná víla a zábava mohla začať. Trieda žiarila farbami a ožila množstvom rozprávkových bytostí.

Takto poznám Ruda Morica
Obec Sučany pri príležitosti 100. výročia narodenia Ruda Morica vyhlásila pre deti a žiakov do 15 rokov súťaž: **„Takto poznám Ruda Morica.“**
Aj žiaci našej školy sa zapojili do súťaže formou kresby, ale tí starší sa zahrali aj na spisovateľov.
Všetkým, ktorí sa do súťaže zapojili ĎAKUJEME a víťazom gratulujeme.

Rozprávkové bytosti v ZŠ SNP

Vesmír očami detí
Vo výtvarnej súťaži Vesmír očami detí, ktorú organizuje Turčianske kultúrne stredisko v Martine, získali ocenenia naši žiaci : 2. kategória : Matyáš Kováč- Vesmír je pre všetkých
3. kategória : Radka Socháňová-Niekde vo vesmíre

Čerstvé hlavičky
Prosíme rodičov, žiakov a všetkých tých, ktorí radi pomáhajú, aby nás podporili v hlasovaní a mohli sme byť opäť úspešní v tejto súťaži a zabezpečiť si ďalší prísun vitamínov a zdravej stravy v ďalšom školskom roku.
cerstvehlavicky.sk
Ďakujeme.

Mgr. Júlia Janíková

Oslobodenie obce

Dňa 11.4. sa konal pietny akt položenia vencov a zapálenie sviec padlým na miestnom cintoríne. Pietneho aktu sa zúčastnili zástupcovia obce, SZPB a zástupcovia klubu vojenských výsadkárov. Z dôvodu epidemiologických opatrení bola účasť obmedzená.

Text: K. Miháliková
Foto: C. Pročka

Stavanie mája

Posledný aprílový deň v predvečer prvého mája sa uskutočnilo tradičné stavanie mája. Z dôvodu epidemiologických opatrení bolo od 16:00 do 18.00, keď si mohli prísť priebežne viazať deti s rodičmi na máj farebné stužky. O 18:00 hod. za pomoci hasičov a techniky bol máj postavený. Na dobrú náladu hrala ľudová hudba Hanuliakovci. Nádherný 28 metrový máj zdobil našu obec celý mesiac.

Autor textu: K. Miháliková
Foto: C. Pročka

Bez pomoci hasičov by to nešlo

Zdobenie mája tými najmenšími

V Klube dôchodcov, to začína pomaly ožívať...

Po dlhej prestávke spôsobenej pandémiou Covid – 19 a na základe postupného uvoľňovania nariadení, členovia výboru ZO JDS zorganizovali brigádu v Klube dňa ***6. mája 2021***. Účasť v počte ***22 našich členov***, bola dôkazom, že ľuďom chýba vzájomný kontakt a činnosť, na ktorú sme boli v minulom období zvyknutí. V areáli sa vykonalo viacero potrebných prác ako ošetrenie kvetinových záhonov, čistenie dláždeného priestoru, celkové hrabanie záhrady a v interiéri, úprava vnútorných priestorov, umývanie okien a podláh. Po usilovnej práci dobre padlo malé posedenie s občerstvením v priestore záhrady. Všetkým zúčastneným členom patrí úprimné poďakovanie .

Text: Ľubica Pakánová
Foto: Danuša Pročková

Vyhodnotenie súťaže „Takto poznám Ruda Morica“, ktorá sa uskutočnila k 100. výročiu narodenia nášho rodáka, spisovateľa Ruda Morica.

Predškoláci:

1. miesto – Rebeka Vargová – video 4 roky reprodukcia príbehu „ O srnčekovi Parožtekovi“ MŠ 3.A trieda

I.stupeň ZŠ

1. miesto – Tomáš Bella 9 rokov 3.A
2. miesto – Nelka Vítešníková 9 rokov 3.B
3. miesto – Miška Húšťavová 8 rokov 3.B

II. stupeň ZŠ

1. miesto – Alexander Šonkol 11 rokov 5.A
2. miesto – Filip Adamovský 11 rokov 5.A
3. miesto – Marcel Baláž 15 rokov 9.B

Poézia

1. miesto – Katarína Kozáková 15 rokov
2. miesto – Karin Vladárová 15 rokov
3. miesto – Beáta Murčeková 15 rokov
   Matúš Piroh 15 rokov

Tomáš Bella 9 rokov 3.A

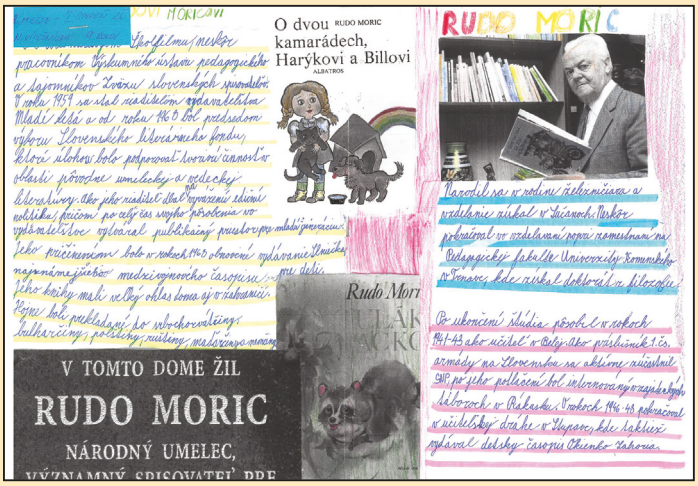

Nelka Vítešníková 9 rokov 3.B

Miška Húšťavová 8 rokov 3.B

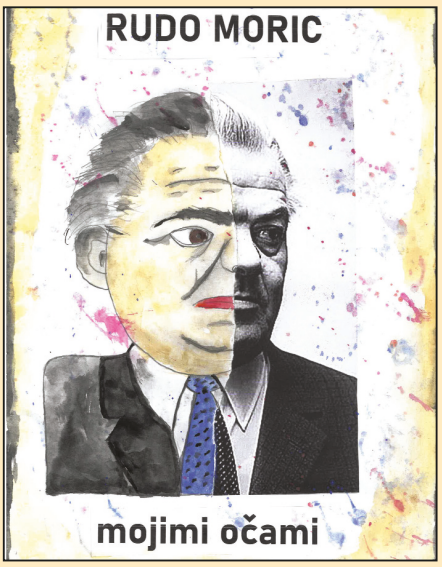

Alexander Šonkol 11 rokov 5.A

Filip Adamovský 11 rokov 5.A

Marcel Baláž 15 rokov 9.B

Jarné prebúdzanie

Každý z nás sa jari teší,
i keď von jemný dáždik prší.
Všetko vôkol prebúdza sa,
po chladnej zime všetko zazelená sa.
Slnko je ešte trošku zubaté,
ale i tak poteší naše tváre vysmiate.

Príroda vôkol nás
ponúka nám plno krás.
V lese život prebúdza sa,
život zvierat začína sa.
Vtáčiky si pospevujú,
rôzne melódie nám ponúkajú.
Potôčiky znova žblnkocú
a na hladine trblietky sa ligocú.

Na lúke sa rozprestiera
nádherných kvetov veľa.
Sedmokráska so žltým bruškom
láka včielky na pár dúškov.
Sukňu z bielych lupienkov
roztancuje s prvosienkou.
Pridá sa aj zvonček modrý,
veď aj on je tanečník dobrý.

Všetci sme radi, že jar je opäť tu,
prináša nám nový život aj dobrú náladu.

Katarína Kozáková, 15 rokov, ZŠ SNP Sučany

R. Moric a jeho obľúbená príroda

Katarína Kozáková 15 rokov

RUDO MORIC

Zo Sučian rodák Rudo Moric,
jeho meno nesie aj pár ulíc.
Bol to básnik, spisovateľ
a prírody obdivovateľ.

Pár veselých príbehov našiel,
keď po cestičke lesnej prešiel.
Ako vretenica Kľukatá o chvost prišla,
aj takáto rozprávka mu na um vzišla.

Poviedky do kapsy poľovníckej,
pozbieral v kotline turčianskej.
O muške Svetluške či O divej kačičke,
napísal Moric pri bystrej vodičke.

Taký bol náš rodák Rudo,
o prírode písal rád a hrdo.

Karin Vladárová, 15 rokov, ZŠ SNP Sučany

Karin Vladárová 15 rokov

Čaro lesa

Spev vtákov a vetra,
obdivujme krásy lesa.
Veľký medveď, malé včely,
čo celým lesom preleteli.

Jelene, mravce, veveričky,
ráno oči otvárali pomaličky.
Horár v lese pomáhal,
malé jelenča vychovával.

Kríky, stromy šuchocú,
krásne tajomstvá skrývajú.
Malé líšky na slnku sa vyhrievajú,
ticho lesa si užívajú

Les je krásne miesto,
tak si ho prezrite smelo.
Len pozor dávajte,
a slušne sa v ňom správajte !

Beáta Murčeková, 15 rokov, ZŠ SNP Sučany

Pri písaní básne som sa inšpirovala tvorbou nášho sučianskeho rodáka Ruda Morica, ktorý mal veľmi rád prírodu a všetko krásne, čo s ňou súviselo.

Beáta Murčeková 15 rokov

Záhradka v Turci

Záhradka v Turci,
ty srdce zeme rodnej,
obklopená horami.
Lúky a vône v nej.

V lesoch sa srnky pasú,
svieža tráva im chutí.
Čistinky spevom sa nesú,
zajace poskakujú v prútí.

Život nám prináša
prechádzky krajom,
krásna príroda naša,
mnohí to volajú rajom,

Na stáročných vrchoch,
pamäti vekov,
zrúcané hrady,
život našich vekov.

Matúš Piroh, 15 rokov, ZŠ SNP Sučany

Pri vyslovení mena nášho významného rodáka ma hneď napadne príroda, ktorú mal tak veľmi rád...úžasné poviedky Z poľovníckej kapsy, ktoré mu rozprával vášnivý horár Bohdan Müller

Matúš Piroh 15 rokov

Moricove Sučany, V. ročník

Konečne sme mohli osláviť 100. výročie narodenia sučianskeho rodáka, spisovateľa Ruda Morica. Aj keď dátum jeho narodenia bol 27.marec, kvôli „núdzovemu stavu“ sa podujatie ZO JDS v Sučanoch uskutočnilo až ***27. mája 2021*** v Klube dôchodcov.

Úvodom nám pani Anna Ursíni Jamrišková, sučianska rodáčka a spisovateľka, ktorá osobne poznala rodinu Moricovcov v Sučanoch, uviedla niekoľko spomienok.

Podstatná časť podujatia sa týkala „prednesu poézie, prózy a vlastnej tvorby“ , kde sa predstavili:

– pani Želka Mišútová s básňou Jána Smreka „Lyrika pravdy“,
– pani Anna Kozáková s vlastnou básňou „Mamička moja“,
– pán MUDr. Ján Kolár s vlastnou modernou básňou,
– pán Mgr. Jozef Liskaj s vlastnou tvorbou, „Večná pamäť“, „Objatie“ a „Kytička vďaky“.

Porota v zložení Ing. Kozák Pavol a Anna Ursíni Jamrišková vyhodnotila úroveň prednášajúcich ako „nadpriemernú“. Poradie vo vlastnej tvorbe stanovila porota nasledovne: MUDr. Ján Kolár, Anna Kozáková, Mgr. Jozef Liskaj.

V ďalšej časti podujatia predstavila p. Anna Ursíni (priezvisko URSÍNI bolo dievčenské meno jej starej mamy), svoje najnovšie dielo, „Zápisky pikovej dámy“.

Podujatia sa zúčastnilo celkom 19 členov Jednoty dôchodcov zo Sučian, Martina a Vrútok.

Text: Ján Šteuček
Foto: Danuša Pročková

Aprílové dni zeme 2021

V mesiaci apríl sme si pripomínali Deň zeme a vďaka vám sme vyčistili našu prírodu v obci. Vzhľadom na epidemiologickú situáciu obec Sučany neorganizovala spoločný Deň zeme ako tomu bolo zvykom od r. 2012 spoločným upratovaním vybraných lokalít v obci. Rovnako ako minulý rok sa Deň zeme uskutočnil počas celého mesiaca apríl individuálnym zberom odpadkov po obci v lokalitách podľa výberu a možností občanov. Občania si mohli prísť na obecný úrad prevziať vrecia na odpady na obecný úrad, po vyzbieraní odpadkov umiestniť vrecia na kraj najbližšej komunikácie a zaslať nám o tom informáciu (aj o vyzbieranom mieste), aby ich mohli naši hasiči odviezť.
Pomocou individuálnych zberov odpadov boli cez aprílové dni zeme 2021 vyzbierané viaceré lokality:

– studnička na Hradiskách a jej okolie,
– Skala
– od podchodu ku železnici - svah
– na konci obce smer MT (pri billboardoch)
– úsek od mostu v Sučanoch až po elektráreň
- za Domom smútku

Dňa 17.4.2021 bola od odpadov vyčistená Štrkoveň a Kantorský potok. Pomôcť našej prírode prišli aj Karol Vojtek, Miroslav Vojtek, Milan Rybár, Eduard Skokňa, Róbert Balšianka, Michal Makovník, Michal Rataj, Ján Čabuda, Vladimír Maňka, Marek Kolada, Peter Kollár, Marek Ambroz, Michal Reichel a Reštart Sučian.
Cestu smerom na Turč. Štiavničku (popri Mare) ako aj odpady na cintoríne vyzbierali Lenka Žuchová a Peter Balko. O okolie Mary sa postarali Dana Cervanová a Lenka Žuchová. Cestu popri Váhu od podchodu pod diaľnicou smerom na f. Koradoor a smerom na Vrútky upratala rod. Bliznikova.
Okolie cesty do Sučianskej doliny smerom po chatovú oblasť Jarolím a cestu smerom na Kudlov vŕšok vyzbierali: Róbert Matuška, Lenka Matušková, Evka Šajgalíková, Kristián Šajgalík, Vladimír Kotrus.
Všetkým (aj menovite neuvedeným), ktorí sa zapojili do akcie Aprílové dni zeme 2021 patrí veľká vďaka od našej prírody. Taktiež ďakujeme našim hasičom za pomoc pri odvážaní odpadu.
Správajme sa tak, ako keby každý deň bol pre nás Deň zeme.

Autorka: Ing. M. Korčeková
referát životného prostredia

Okolie Mary

Cintorín a za Domom smútku

Štrkoveň a Kantorský potok

Sučianska dolina smerom po chatovú oblasť Jarolím a cesta smerom na Kudlov vŕšok

Popri Váhu od podchodu pod diaľnicou smerom na Vrútky

Štrkoveň a Kantorský potok

Kuchynský odpad a jedlé oleje a tuky

Kuchynský odpad sme začali v našej obci zbierať v marci tohto roku. Po obci sú rozmiestnené označené hnedé nádoby, do ktorých môžete vysypať kuchynský odpad, avšak **BEZ** akýchkoľvek obalov (plast, sklo, sáčok, igelitka). Do hnedej nádoby môžu ísť len biodegradovateľné teda kompostovateľné sáčky. Prosíme Vás o rešpektovanie tohto pravidla, aby sa nestalo, že nám kuchynský odpad nevyvezú, kvôli znečisteniu inými odpadmi. Pri hnedých nádobách na kuchynský odpad nájdete aj menšiu nádobu na jedlé oleje a tuky. Použitý olej a tuk vylejeme vychladnutý do čistej a suchej plastovej fľaše. Uzatvorenú plastovú fľašu následne vložíme do určenej hnedej nádoby. Množstvo vyvezených jedlých olejov a tukov z hnedých nádob za mesiace marec a apríl bolo 50 kg. Jedlé oleje a tuky môžete odovzdávať v uzavretých plastových fľašiach aj na zbernom dvore.

Množstvo vyvezeného kuchynského odpadu

Mesiac	Množstvo v tonách
Marec	1,56
Apríl	4,15

Ing. M. Korčeková
referát životného prostredia

Triedený zber odpadov

Vážení občania, dôrazne Vás žiadame, aby ste neukladali odpady vedľa kontajnerov na separovaný zber. Je to zakázané. V prípade preplnenia kontajnerov využite zberný dvor. Modré kontajnery na papier sú vyvážané raz mesačne. Kartóny a kartónové krabice odporúčame nosiť na zberný dvor, aby nedochádzalo k preplneniu kontajnerov. Krabice stláčame, alebo trháme na menšie kúsky a kontajnery zatvárame, lebo keď zmoknú vyvezú ich ako zmesový komunálny odpad a pre obec, teda Vás občanov sú to ďalšie zbytočné náklady. Žlté kontajnery sú prioritne určené pre bytové domy. Rodinné domy využívajte na zbieranie plastov, kovov a tetrapakov žlté vrecia. Žlté vrecia dostávate pri zbere komunálneho odpadu alebo si ich môžete prísť zobrať na Stavebný referát cez stránkové hodiny. Do kontajnerov pre separovaný zber dávame len ten odpad, ktorý do nich patrí.

Ďakujeme

Ing. M. Korčeková
referát životného prostredia

Neporiadok pri kontajneroch

Bilancia výjazdovej činnosti za prvý štvrťrok 2021 a vypaľovanie suchých porastov

Vážení občania, dovoľte, aby som Vás oboznámil so zásahovou činnosťou našej jednotky za prvý štvrťrok 2021. V prvom štvrťroku (január – marec) bolo vykonaných celkovo **75 výjazdov**. Prehľad jednotlivých druhov udalostí je zobrazený v nasledujúcej tabuľke a je porovnaný s predchádzajúcim rokom 2020.

		2021	2020
Technické zásahy:	dopravná nehoda	36	45
	poskytnutie PPP	10	13
	výšková pomoc	2	2
	práca na vode	0	1
	povodňové práce	0	0
	iné technické zásahy	17	12
Ekologický zásah:		1	0
Požiar:		9	9
Cvičenie:		0	2
Spolu zásahov		**75**	**84**

Z toho dôvodu apelujeme na občanov, aby počas horúceho a suchého obdobia nevypaľovali suché porasty, pretože "Zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi zakazuje vypaľovať suché porasty a kríky!" Pri upratovaní okolia domov, chát a chalúp je potrebné, aby obyvatelia nahromadený odpad **nelikvidovali spaľovaním**, ale iným spôsobom, napr. kompostovaním, alebo odvozom do zberného dvora. Právnická osoba môže spaľovať horľavé látky na voľnom priestranstve len so súhlasom príslušného Okresného riaditeľstva Hasičského a Záchranného Zboru, avšak nie počas vyhláseného času zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiarov. **Fyzická osoba má zakázané používať otvorený oheň na takých miestach, kde by sa mohol rozšíriť.** "Každá právnická aj fyzická osoba je povinná pri manipulácii s otvoreným ohňom konať tak, aby požiar nevznikol." Hasiči plnenie povinností pravidelne kontrolujú, podnikateľovi môžu vymerať pokutu do 16 596 €. Občania môžu dostať pokutu za vypaľovanie suchých porastov alebo zakladanie ohňa na nevhodných miestach do 33 € v blokovom konaní, do 333 € v priestupkovom konaní. Spaľovaním vo väčšine prípadov dochádza k vymknutiu požiaru spod kontroly a následným fatálnym škodám, či už na majetku, životnom prostredí, ale aj na zdraví. Preto spaľovanie nevykonávajte. Ďakujeme za porozumenie.

Lukáš Mihálik
DHZO Sučany

Pokuty za parkovanie

Obec Sučany si touto cestou dovoľuje upozorniť občanov, aby pri parkovaní svojich vozidiel dodržiavali zákaz zastavenia a státia podľa § 25 zákona o cestnej premávke alebo zákaz zastavenia alebo státia vyplývajúci z dopravnej značky alebo dopravného zariadenia, najmä aby neparkovali v neprehľadných zákrutách alebo v ich blízkosti a pri výjazdoch z dvorov. Porušujú tým dopravné predpisy a často spôsobujú komplikácie v doprave.

Žiadame preto týchto vodičov, aby si svoje vozidlá zaparkovali na svojich pozemkoch alebo iných vhodných miestach.

Upozorňujeme, že od 1.5. 2021 bola obciam a mestám zákonom pridaná kompetencia udeľovať pokuty za porušovanie príkazu zákaz zastavenia a zákaz státia. Obec môže tieto porušenia kontrolovať aj keď nemá zriadenú obecnú políciu, a to prostredníctvom svojich zamestnancov v rámci tzv. objektívnej zodpovednosti držiteľa vozidla.

Ak bola porušená povinnosť zákazu zastavenia a státia (vyplývajúca z dopravnej značky alebo dopravného zariadenia alebo zo zákona), môže obec udeliť pokutu vo výške 78 eur.

V tejto súvislosti upozorňujeme na to, že po tejto výzve, ak nedôjde k jej rešpektovaniu, bude obec uplatňovať svoju novú kompetenciu a udeľovať pokuty v rámci tzv. objektívnej zodpovednosti držiteľa vozidla.

Obec takto reaguje na vzniknuté nebezpečenstvo na miestnych komunikáciách ako aj na sťažnosti obyvateľov na porušovanie cestného zákona.

Ďakujeme za pochopenie a dodržiavanie pravidiel cestnej premávky.

Text: Mgr. Eva Belicová

§ 25 zákona o cestnej premávke:

Ods. 1: Vodič nesmie zastaviť a stáť

a) v neprehľadnej zákrute a v jej tesnej blízkosti,
b) pred neprehľadným vrcholom stúpania cesty, na ňom a za ním,
c) na priechode pre chodcov, na mieste na prechádzanie alebo na priechode pre cyklistov a vo vzdialenosti kratšej ako 5 m pred nimi,
d) na križovatke a vo vzdialenosti kratšej ako 5 m pred hranicou križovatky a 5 m za ňou; tento zákaz neplatí v obci na križovatke tvaru „T“ na náprotivnej strane vyúsťujúcej cesty,
e) na pripájacom alebo na odbočovacom pruhu,
f) na zastávke vozidla pravidelnej verejnej dopravy osôb a priľahlom nástupišti v úseku, ktorý sa začína dopravnou značkou pre zastávku a končí sa 5 m za označníkom zastávky, a tam, kde taká dopravná značka nie je, vo vzdialenosti kratšej ako 30 m pred označníkom zastávky a 5 m za ním; ak je priestor zastávky vyznačený príslušnou vodorovnou dopravnou značkou, platí tento zákaz len pre vyznačený priestor a priľahlé nástupište,
g) na železničnom priecestí, v podjazde a v tuneli a vo vzdialenosti kratšej ako 15 m pred nimi a 15 m za nimi,
h) na mieste, kde by vozidlo zakrývalo zvislú dopravnú značku, vodorovnú dopravnú značku vyznačujúcu spôsob radenia do jazdných pruhov a určený smer jazdy cez križovatku alebo vyjadrujúcu doplňujúci údaj nápisom alebo svetelné signály,
i) na vnútornom jazdnom pruhu,
j) na vyhradenom jazdnom pruhu okrem vozidla, pre ktoré je vyhradený jazdný pruh určený, a ak nejde o vnútorný jazdný pruh,
k) na cestičke pre cyklistov a na ochrannom pruhu pre cyklistov,
l) vo vzdialenosti kratšej ako 5 m od začiatku a 5 m od konca pozdĺžnej súvislej čiary alebo nástupného ostrovčeka tam, kde by medzi touto čiarou alebo nástupným ostrovčekom a vozidlom nezostal voľný aspoň jeden jazdný pruh široký najmenej 3 m,
m) na moste,
n) pred vjazdom na cestu alebo na vyhradenom parkovisku, ak nejde o vozidlo, pre ktoré je parkovisko vyhradené,
o) na platenom parkovisku, ak vozidlo nemá zaplatený poplatok za parkovanie,
p) na električkovom koľajovom páse,
q) na chodníku okrem prípadu podľa § 52 ods. 2 zákona o cestnej premávke,
r) na kruhovom objazde,
s) na cestnej zeleni a verejnej zeleni, na ostrovčekoch a deliacich pásoch, ak to nie je dovolené dopravnou značkou,
t) na mieste, kde by medzi vozidlom a najbližšou električkovou koľajnicou nezostal voľný jazdný pruh široký najmenej 3,5 m,
u) na iných miestach, kde zastavenie alebo státie môže ohroziť bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky alebo obmedziť jazdu vozidiel; osobitne na miestach vjazdov alebo výjazdov z pozemkov, vjazdov a výjazdov z objektov určených na zásobovanie alebo parkovacích miest.

Ods. 2: Na cestách I. triedy a za zníženej viditeľnosti aj na ostatných cestách s výnimkou účelových komunikácií je mimo obce zakázané zastavenie a státie na inom mieste než na mieste označenom ako parkovisko s výnimkou núdzového státia.

Prípravka

FO Tatran Sučany usporiadal 3.5.2021 nábor detí - mladých futbalistov.

Sučianske námestie oživili muškáty

Pracovníci obce v dňoch 20. a 21. mája usporiadali brigádu. Rozhodli sa skrášliť námestie a do pyramídových kvetináčov a kvetináčov na stĺpoch osvetlenia vysadili cca 400 ks muškátov. Spoločne vypleli a upravili záhon na námestí.
Je to pre nás všetkých, aby naša obec bola opäť o niečo krajšia a cítili sme sa tu dobre. Preto si to vážme a tešme sa spoločne z farebnej krásy kvietkov.

Foto: C. Pročka

Jarná úprava eurozáhonu zamestnankyňami OcÚ

Vysadili i muškáty do novoosadených kvetináčov

Sučianske námestie ozdobili muškáty

Hojdačka a posedenie na Skale

V polovici apríla pribudla na Skale hojdačka, ktorá však bola zakrátko polámaná vandalmi. Jej autori vyrobili novú, ktorá opäť teší návštevníkov Skaly.

Rozhodli sme sa dať druhú šancu vyradenej lavici z obľúbeného martinského pivného pubu a od 20.5.2021 tak máme na Skale nové posedenie. Veríme, že bude aspoň nejaký ten rok slúžiť všetkým.

Text a foto: L. Žuchová M. Cuna a spol.

Merače rýchlosti v našej obci

Dňa 21. mája 2021 boli na ceste I/18 inštalované dva merače rýchlosti, jeden na vstupe z Martina a druhý na vstupe z Turian na konci nadjazdu. Merače rýchlosti boli zakúpené aj z grantu nadácie Allianz. Veríme, že vďaka týmto meračom rýchlosti sa zvýši bezpečnosť cestnej premávky v našej obci.

Text: Mgr. E. Belicová
Foto: Hasiči Sučany

Gerlach

Malými Karpatami začínajúc, tiahne sa Karpatský oblúk pohorí, ktorý končí až v Rumunsku.Do tohto oblúka patria aj naše slovenské pohoria. Vo Vysokých Tatrách dosahuje toto majestátne pohorie najvyšších výšok, ktorým dominuje Gerlachovský štít s výškou 2655m. Nedá mi nespomenúť Petra Šperku, ktorý stál na tomto vrchole cez 500 krát. Na počesť 500 - tého výstupu si Peter – (Ujec)- obliekol slovenský kroj a takto svojsky si uctil Gerlach. Tento horský vodca a horolezec sa tiež vrchovatou mierou podieľal na organizovaní Slovenského pohára v skialpinizme v Sučanoch.

Ideme na Gerlach. Všetko sa to zomlelo akosi spontánne v Bielej myši, kde sa cez prázdniny stretávam s celou turistickou partiou. Aj v tento letný podvečer je tu dobrá nálada a aj Jaro, majiteľ, horolezec a turista v jednej osobe , sedí medzi nami. Hádam jediný spolu s Belkom, Rudkom, Mariánom, Kikom a Džigom , na ktorých si spomenú aj Tatranci, keď sa tam pýtam, koho poznajú zo Sučian. Sučanci totiž pomáhajú pri organizovaní memoriálu Vlada Tatarku. Chalani majú toho zlezené až-až a Jaro pridáva daľšiu príhodu. Kolorit tejto stretávky umocňuje v pozadí hrajúci Belko, na vlastnoručne vyrobenej píšťaľke. Belko je majster vo výrobe tohto náčinia. Okrem píšťaliek vyrába fujary a iné nádobíčko, Len to pískanie mu ide akosi vo vyšších tóninách, ale to nič, nám to očividne nevadí. Hvízda o dušu spasenú a evidentne mu to spôsobuje radosť. Vrátil sa z Tatier, kde bol vzdať hold, spolu s Rudkom, nebožtíkom na symbolickom cintoríne pri Popradskom plese. Robia to títo dvaja - bafuniari- dlhé roky. Rudko pekne recituje a Belko ho sprevádza na fujare. Nakoniec obidvaja zahrajú chalanom ich obľúbené pesničky, ktoré im posielajú do turistického neba. Je zaujímavé, ked Belko trúbi s Rudkom, tak je to ok, ale akonáhle hrá solo, ako tu v Bielej myši, semtam vylúdi aj iný tón, ako mu to prikazuje stupnica. Ja nemám bohvieaký hudobný sluch, ale na počudovanie to viem rozoznať. Aj ked spievam, vždy viem, kedy falošne. Skoro vždy, ale s o to väčšou chuťou a čo najhlasnejšie. Mám to asi po mojom starom otcovi. Tí spievali tak hlasno a falošne v kostole, že aj myši si zakrývali uši a dôstojný sluha boží, ktorý celebroval omšu, mnohokrát dal pokyn rechtorovi, aby pridal na organe. Potom to už vyzeralo lepšie. Bolo viac počuť organ, ako môjho starkého a strýka, ktorí sa v speve pretekali. Chúdence ovečky, keď skončila omša, isto im v ušiach hučalo ako v úli. Ale môj starký bol ináč výborný chlap, ktorý robil richtára v malebnej Turčianskej dedinke.

Nuž vravím Belkovi, že sa chystáme s Vilom, Vladom,Vilovou manželkou Elenkou a Džigom , na Gerlach. Džigovi ale do toho niečo prišlo a tak ideme len my štyria. Už predtým sme tento náš výstup preberali ía padlo slovo - dve aj o horskom vodcovi, lebo na Gerlach je potrebné ísť s ním. Akosi chalani, ktorých som poznal, boli zaneprázdnení a tak nám Belko zjednal svojho kamaráta z horskej služby, Jožka Bárdyho, z Belej. Tak ho ospieval, že som si myslel, že pôjde s nami sám anjel a nie horal. Ale neskôr, keď som Jožа spoznal, o prirovnanie si zaslúžil.

A tak je všetko pripravené a môže sa ísť. Stretávku sme si dali na stanici v Kraľovanoch , o pol tretej ráno. Kým sme čakali na Jozefa, išli sme s Vilom pozrieť niečo pod zub. Raňajky v bufete sa stenčili na horec a pivo. Vilo skonštatoval, že sme dosť nabalení jedlom a je škoda naň míňať peniaze. O desať minút prifrčal Jozef na starej škodovke. Prehadzujeme výstroj do Vladovho auta a hor sa do Tatier. Gerlach čaká na nás. Auto odstavujeme v Tatranskej polianke a gáz nás vyváža na Sliezsky dom. Tam ochutnávame špecialitu tunajšieho chatára, bylinkový čaj. Zodpovednosť prehlasovala naše chute, no asi viete na čo. Prechádzame do Velickej doliny, popod Večný dážď a zastavujeme pod Velickou próbou. No Boh nás poteš, myslím si, ked zdvihnem pohľad na probu. Jožo nám rozdáva úväzky, berie lano, posledné ponaučenia a ani sa nenazdáme a sme na vrchu Velickej. Vodca poznamená, že najhoršie je za nami. On išiel prvý, Vilo za ním, Vlado a Elenka predo mnou a záverom poveruje Jožo mňa. Pozbiera karabíny a ďalej pokračujeme dobrým terénom , ktorý skôr pripomína horskú lúku. Ďalších dvesto metrov po lúke a ja ohlasujem prestávku. Zle sa mi dýcha. Tento pocit som nikdy nemal, dýchanie mi nerobilo problém. Teraz sa mi nedá zhlboka nadýchnuť. Dychčím, ako náš psík, s vyplazeným jazykom, keď sa potí. Dôraznejšie žiadam horala, o malú prestávku na vydýchanie, ale on ignoruje moje potreby a ide ďalej s odôvodnením, že to rozdýcham. Nerozdýchal som a je mi blbo. Poznám sa, stačí minútka a všetko by bolo v poriadku. To ale Jožo nevie. Nedostatok kyslíka začnú pociťovať aj moje nohy. Mám ich ťažké ako centy a ledva ich ťahám za sebou. Bohuprisahám, zastanem, nech si ten z horskej hovorí čo chce. Nemusel som to takto riešiť, pomohol mi Vlado. Obetavo ma ťahá a pomáha mi, až kým Jožo nezahlási prestávku. Nebesá vyslyšali moje prosby. Jožo nám povoľuje jeden horec, vraj na roztiahnutie ciev. S radosťou prijímame. On nechce. asi má cievy už dosť roztiahnuté, alebo má pocit zodpovednosti za naše osudy. Ktovie? Pod kotlom je to už len prechádzka medzi skalami a keď ho obídeme, začína sa črtať vrchol. Ešte trocha bokom , do kopca a už rozoznávame vrcholový kríž s pátričkami, ktorý tam osadili Česi, na pamiatku svojho zosnulého kamaráta. Je nás na vrchole 12. Tri partie, takže sa netlačíme a v kľude sa fotíme pri kríži a obdivujeme okolité majestátne štíty Kriváňa, Vysokej, Slavkovského štítu a ostatné okolité pohoria. Jožo sleduje čas a po polhodine dáva pokyn na zostup. Tu je poradie opačné. Vpredu idem ja a Jozef uzatvára výpravu. Zostupujeme rýchlo. Pred Batizovskou próbou nám vodca dáva niekoľko rád a už aj lezieme. Je to fajn, lebo pred týždňom tu inštalovali nové reťaze, to asi kvôli Šusterovi, myslím si, a toho jeho skvostného nápadu, rokovať na Gerlachu s kolegami z Vyšehrádskej štvorky. Nápad blbý, ale aspoň máme nové reťaze. Tie sa tam ohriali chvíľku. O týždeň Jožo Kubáni v televízii hlásil, že reťaze záhadne zmizli. Kurnik, myslím si v duchu. Žeby cigáni? Tých som vylúčil, však je jasné prečo. alebo to bola vojna gangov horských vodcov? Neviem, skrátka nieto ich. Ale my sme chvalabohu reťaze ešte zažili. Bola to naozaj paráda. Jožo nám ukázal techniku zreťazovania. To si úväzok pripevníte okolo reťaze, nohami sa opriete o skalu a vrrrrrrrrrrr a už ste o pár metrov nižšie. Takto pokračujete až na dno proby. Paráda. Tam je ešte veľa snehu, trocha sa guľujeme a schádzame k Batizovskému plesu. Máčanie nôh v plese je povolené, kúpanie nie. Na Sliezskom dome máme šťastie a gáz nás odvezie až k Tatranskej Polianke a potom Vlado do Kraľovian, kde sa lúčime s Jozefom. Ani veľa v aute nerečníme, skôr je ticho a každý si v mysli premieta dnešný prekrásny film.

Ďakujeme Gerlach, vrelá vďaka,, že si nás takto prijal. Aj tebe Jozef.

Ešte na záver vám opíšem jav, ktorý môžete vidieť len vo vysokých horách. Volá sa vidmô a je to malá dúha v kamennom okne a verte, alebo nie, my sme mali to šťastie vidieť tento výnimočný úkaz. Škoda, že nevznikla z toho fotka. Aj sme chceli vidmô odfotiť, ale ako znenazdajky prišlo, tak aj odišlo. Kým sme stihli z ruksakov vybrať fotoaparáty, bolo preč. Fotku nemáme, ale v mysli je tento obraz, ako aj tento prekrásny výstup, nadlho uložená.

Vyššie, ako na Gerlach, už asi nepôjdem. To ale nevadí, lebo na Gerlach mi zostali tie najkrajšie spomienky. Čo si viac môže človek priať. Pekné počasie, úžasní priatelia a nezabudnuteľné pohľady, dávajú zabudnúť na všetky štrapácie nášho uponáhľaného života.

A nakoniec. Zamysleli ste sa milí čitatelia, kde sa to tak všetci ponáhľame?

J.P.

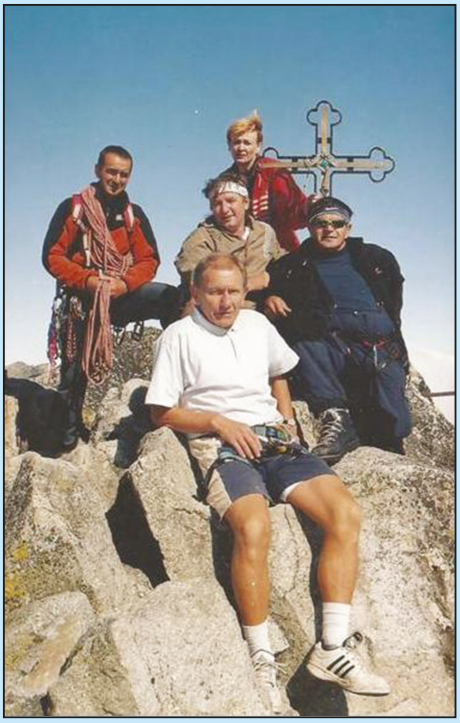

Na vrchole, z ľava Jožo Bardy, Jano Pánik, Elena Šimeková, Vilo Šimek vpreu Vlado Smik

NOVÉ SUČIANSKE ZVESTI – Občasník • ADRESA REDAKCIE: OcÚ, Nám. SNP 31, 038 52 Sučany
• E-MAIL: kultura@sucany.sk • WEB: www.sucany.sk
• POVOLENIE: regskomat 94/1546 • REDAKČNÁ RADA: Mgr. Veronika Ďaďová, Danuša Pročková, Katarina Mihalikova, Miroslav Miert , Mgr. Eva Belicová
• GRAFICKÁ ÚPRAVA A TLAČ: P+M Turany • NÁKLAD: 1600 výtlačkov • NEPREDAJNÉ